

Wij zijn een KiVa school!

KiVa is een schoolbreed, preventief antipestprogramma. KiVa is ontwikkeld aan de universiteit van Turku, Finland. Het is gebaseerd op jaren van onderzoek en werd voor het eerst getest in Finland in het schooljaar 2007-2008.

*KiVa is een Fins woord en betekent leuk of fijn.
Het is ook een afkorting voor de Finse zin: Leuke school zonder pesten.*

Tien lessen

In Nederland is KiVa vooralsnog beschikbaar voor de bovenbouw (groep 5 t/m 8). In elke groep worden jaarlijks tien KiVa-lessen gegeven over thema's zoals groepsdruk, communicatie, respect en (het herkennen, oplossen en voorkomen van) pesten. In de lessen wordt gewerkt aan de kennis, vaardigheden en houding van leerlingen ten aanzien van pesten. De kennis en vaardigheden uit de KiVa-lessen worden geoefend en toegepast in een interactief computerspel: het KiVa-spel. Leerlingen kunnen dit spel zelfstandig (thuis of op school) spelen.

De lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. Leerlingen en leerkrachten wordt inzicht gegeven in de rol van de groep bij het in stand houden van pesten en andere groepsproblemen. De lessen zijn goed opgebouwd en hebben aantrekkelijke werkvormen, zoals oefeningen, discussies, groepswerk, en rollenspellen. Elke les wordt afgesloten met een KiVa-regel. Samen vormen de tien KiVa-regels het KiVa-contract.

Totaalpakket: Blijvende nadruk op training, ontmoeting en monitoring

De KiVa-lessen zijn een middel om pesten tegen te gaan en niet een doel op zichzelf. Pesten is een complex probleem met oorzaken op zowel leerling-, klas- als schoolniveau. Vandaar dat KiVa een schoolbrede aanpak is met talrijke componenten waarmee leerkrachten complexe pestproblemen beter kunnen aanpakken.

Leerkrachten en ander schoolpersoneel krijgen gerichte training, coaching en nascholing door ervaren schoolbegeleiders zodat ze kunnen fungeren als een daadkrachtig rolmodel voor leerlingen. Tevens worden er ervaringsbijeenkomsten georganiseerd waarin KiVa-teams van verschillende scholen ervaringen uitwisselen en bijdragen aan het verbeteren van het KiVa-programma.

Met tweejaarlijkse afnames van vragenlijsten bij leerlingen wordt onderzocht of pestgedrag op school verandert, en wordt inzicht verkregen in het welbevinden van de leerlingen. Scholen krijgen terugkoppeling over deze gegevens.

Bij de start van het schooljaar worden KiVa-posters in de school opgehangen.

Pesten oplossen

Naast de preventieve aanpak voor alle leerlingen zijn er concrete maatregelen om pestincidenten op te lossen als het zich toch voordoet. Dit gebeurt door het *KiVa-team* van de school. Het KiVa-team bestaat uit minstens twee volwassenen die zijn getraind om pesten aan te pakken. Dit zijn leerkrachten en bijvoorbeeld interne begeleiders.

Als er een geval van pesten is, en het gaat niet om een ruzie of om plagen, dan wordt geprobeerd om het pesten in de groep bespreekbaar te maken en in de groep een oplossing te zoeken. Als dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de sfeer in de groep niet veilig genoeg is, dan wordt een steungroep samengesteld. De steungroep is er voor de leerling die gepest wordt of niet goed in de groep ligt.

Aan die steungroep nemen zowel pesters als vrienden en neutrale klasgenoten van het slachtoffer deel. De steungroep wordt gevraagd om de komende week iets concreets voor de betreffende leerling te doen, bijvoorbeeld helpen bij het maken van rekensommen of samen fietsen van en naar school. Na ongeveer één week wordt er met de gepeste leerling geëvalueerd of de situatie is verbeterd. De uitkomst van dit gesprek vormt de input voor de evaluatie met de steungroep. In de steungroep ligt de nadruk op vooruit kijken en niet op terug kijken. Van alle leerlingen wordt een concrete positieve bijdrage gevraagd.

Als de steungroepaanpak niet tot de gewenste resultaten leidt, is er een herstelaanpak waarin leerlingen onder begeleiding van een KiVa-teamlid een concreet plan schrijven om hun gedrag te veranderen.

Pesten maximaal terugdringen door blijvend onderzoek naar verbetering

Uniek aan KiVa is de intensieve samenwerking tussen wetenschappers, schoolbegeleiders, en schoolpersoneel. We kunnen veel van elkaar leren. Met de ervaringen van scholen wordt KiVa continue doorontwikkeld. Zo wordt er goed gekeken welke behoeften er bij scholen leven. Daar wordt het programma op aangepast.

Daarnaast zijn alle verbeteringen gekoppeld aan wetenschappelijk onderzoek. De cruciale vraag is daarbij: Wat Werkt voor Wie, Wanneer en Waarom? Antwoorden op deze vraag leveren nieuwe inzichten op, waardoor pesten nog verder kan worden teruggedrongen.